

Роль плазунів плазунів в екосистемах, їхнє значення для людини. Охорона плазунів

«У багатьох людей змії викликають страх і відразу. Але для мене, натураліста, кожна тварина по-своєму цікава. Я змій не боюся, бо добре знаю, що змія рідко сама кидається на людину. Не зачіпай її, і вона тебе не зачепить».

Е.П. Спангенберг

План

1. Роль плазунів в екосистемах.

2. Значення плазунів для людини.

3. Охорона плазунів.

плазунів в екосистемах

Колись плазуни були надзвичайно численною та різноманітною групою, справжніми господарями Землі, Різні види плазунів заселяли сушу, мешкали у воді й навіть літали. Проте ця епоха закінчилася. Сучасні плазуни посідають дуже скромне місце і за чисельністю, і за різноманітністю.

У пустелях і степах, де їхня чисельність висока, плазуни відіграють значну роль у біоценозах. Більшість ящірок і змій знищують чимало шкідливих комах, молюсків та гризунів.

Багато ящірок у пустелях служать кормом для ряду звірів, наприклад для лисиці й тхора.

У більшості випадків тяжкі наслідки після укусу отруйних змій бувають спричинені не дією отрути, а припіканнями, кровопусканнями, перетягуванням кінцівок джгутом вище за місце укусу тощо. Зміїну отруту використовують для виготовлення лікувальних сироваток проти укусів змій. З отрути гадюк виготовляють лікувальні препарати, за допомогою яких лікують радикуліт, ішіас, ревматизм. З отрути гюрзи та щитомордника отримують кровоспинні засоби, з отрути гримучої змії — препарати, для хворих на епілепсію, отруту кобри застосовують для виготовлення препаратів, які використовують при лікуванні бронхіальної астми та ряду інших захворювань.

Значення плазунів для людини

Плазуни служать джерелом сировини для промисловості. З давніх-давен зі шкіри крокодила, великих змій та ящірок виготовляють валізи, портфелі, взуття тощо. Особливо цінною вважають шкіру крокодила.

М'ясо черепах має чудові смакові якості, тому черепах добувають місцеві жителі й нерідко вивозять їх на продаж у міста й навіть за межі своєї країни. Види, які споживають, розводять на спеціальних фермах. З яєць черепах отримують високоякісну олію.

Охорона плазунів

У природних біоценозах рептилії ніде не досягають високої чисельності. Людина часто невиправдано переслідує й добуває рептилій, споживаючи їхнє м'ясо та яйця. Використання делікатесного м'яса та яєць морських черепах місцевими жителями й гурманами в багатьох країнах, браконьєрський промисел гостей» поставили на грань загибелі багато видів. На сьогодні промисел крокодилів обмежений повсюдно, у багатьох місцях заборонений, створені спеціальні розплідники й ферми для їхнього розведення.

Зі справжніх крокодилів до Червоної книги МСОП занесено 15 видів, зокрема кубинського крокодила. Його промисел також заборонений. У болотах півострова Сапата створений розплідник для крокодилів.

До Червоної України занесені такі плазуни: гекон кримський, жовтопуз, полоз жовточеревий, полоз леопардовий, ескулапові змія, полоз чотирисмугий, мідянка звичайна, гадюка степова східна.